

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för musik och bild

1GF001 Bildpedagogik - för grundlärare med inriktning fritidshem,
30 högskolepoäng

Art Education – for Teachers with a Specialisation in Extended
School, 30 credits

Huvudområde

Bildpedagogik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2022-09-06.

Reviderad 2024-04-03. Revidering av examination.

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2025.

Förkunskaper

1GF413 Verksamhetsförlagd utbildning A, 3 hp, eller motsvarande.

Mål

Med utgångspunkt i praktiska erfarenheter av arbete i fritidshem ska studenten efter avslutad kurs kunna:

- identifiera och redogöra för lärarprofessionens roll i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- formulera och diskutera frågeställningar rörande ämnesundervisning och

ämnesdidaktiska processer inom ramen för skolämnet bild och de kunskapstraditioner som skolämnet bild representerar,

- beskriva och diskutera reflektionens och analysens betydelse i gestaltande processer.

Delkurs 1, Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp

- redogöra för och använda sig av teorier om bildkommunikation och bildanalys,
- redogöra för bildämnets utveckling och reflektera över ämnets tradition och funktion i skolan och i samhället,
- reflektera kring och använda sig av det visuella språket som ett kommunikativt redskap med hjälp av såväl analoga som digitala verktyg,
- identifiera och tillämpa metoder för reflektion över den egna och andras lärprocesser.

Delkurs 2, Bedömning och betygssättning, 2,5 hp

- konstruera och kritiskt granska lärandesituationer, bedömningssituationer och examinationer med såväl formativa som summativa syften,
- beskriva, analysera, bedöma och betygsätta elevers lärande och utveckling,
- identifiera, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning inom bildämnet,
- analysera ämnets kursplan med utgångspunkt i ämnets tradition och ämnesdidaktisk teori,
- identifiera, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning och betygssättning inom bildämnet,
- kritiskt granska och problematisera bedömning och betygssättning utifrån olika samhällsfaktorer samt etiska aspekter exempelvis mångfald och genus.

Delkurs 3, Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp

- tillämpa och behärska grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete,
- redogöra för det visuellas betydelse i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv,
- undersöka och reflektera över färgens och formens betydelse för det egna gestaltande arbetet,
- analysera aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning,
- redogöra för teorier för barns bildarbete och bildspråkliga utveckling,
- planera och analysera en didaktisk tillämpning av kursens innehåll samt redogöra för metodiska ställningstaganden.

Delkurs 4, Verksamhetsförlagd utbildning C, 2,5 hp

- formulera tydliga lärandemål som är ändamålsenliga samt anpassade till och begripliga för eleverna,
- reflektera över vikten av att känna till elevernas erfarenheter, kunskaper, förutsättningar och skilda sätt att lära,
- anpassa val av metoder, aktiviteter och materiel och andra resurser i förhållande till lärandemål och aktuell elevgrupp,
- identifiera och reflektera kring olika bedömningsformer som är lämpliga för eleverna och som är anpassade till lärandemålen,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till formulerade lärandemål,
- planera, genomföra samt utvärdera i vilken utsträckning målen med undervisningen har uppnåtts,

- bemöta elever och kolleger på ett sätt som överensstämmer med de grundläggande värderingarna i skolans styrdokument,
- visa ledarskap och professionellt förhållningssätt.

Delkurs 5, Visuella kulturer och digitala verktyg, 9 hp

- redogöra för viktiga epoker och de mest centrala konstnärerna och verken i västerländsk konst- och arkitekturhistoria,
- problematisera samtida konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete,
- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet,
- reflektera över rättigheter, skyldigheter och etiska frågeställningar vid användning av bilder,
- använda digital, rörlig bild i egen produktion,
- skriva en text med vetenskaplig ansats på grundläggande nivå med akademisk referenshantering.

Innehåll

Delkurs 1, Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp

Delkursen har ett särskilt fokus på semiotiska och bildkommunikativa teorier. Bildens olika betydelsebärande tecken och symboler behandlas och genom bildanalys och bildspråkliga uppgifter övas förmågan att kommunicera med hjälp av bilder. Delkursen behandlar även bildämnets historia, ämnets tradition och funktion genom tiderna samt olika ämneskonceptioner i bild.

Delkurs 2, Bedömning och betygssättning, 2,5 hp

Delkursen aktualiserar olika teorier kring bedömning och betygssättning där begreppen summativ och formativ bedömning ingår. Vidare behandlas grundskolans styrdokument. Delkursen tar upp hur man som lärare konstruerar kunskapsmatriser och lärandematriser. Även teorier kring bedömningsarbete i relation till konstnärliga processer ingår.

Delkurs 3, Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp

I delkursen läggs särskilt fokus på grundläggande skissteknik och teckningslära. Bildens olika uttrycksformer såsom komposition, valör och djupverkan behandlas och tillämpas. Perceptionsteori samt kognitiv teori sätts i relation till de visuellas betydelse i skapandeprocesser. Färglära och färgers betydelse för hur vi upplever olika bilduttryck utgör en central del av delkursens innehåll. Även form, formlära och tredimensionellt gestaltande ingår. Metoder för reflektion över den egna och andras lärprocess identifieras och tillämpas. Förmåga att använda bildspråkliga begrepp i relation till egen bildproduktion övas. Vidare aktualiseras frågor kring hållbar utveckling och miljöaspekter. En didaktisk tillämpning av delkursens innehåll genomförs.

Delkurs 4, Verksamhetsförlagd utbildning C, 2,5 hp

I denna delkurs ska studenten under åtta dagar på heltid delta i och följa arbetet i bild på en skola. Studenten ska med hjälp av en VFU-handledare planera, genomföra och utvärdera undervisning i relation till ämnesdidaktiska överväganden. Förutom undervisning ska studenten också så långt som möjligt delta i alla förekommande uppgifter, till exempel lärarkollegium och utvecklingssamtal. Perioden utformas utifrån två olika perspektiv på yrkeslärande: *Deltagarperspektivet*, där utbildningens roll är att föra studenten in i en yrkespraktik och yrkesgemenskap och *Åskådarperspektivet*, där det skapas förutsättningar för studenten att lära sig yrket genom att observera. Detta kan

sedan utgöra exempel och underlag för reflektion.

Delkurs 5, Visuell kultur och digitala verktyg, 9 hp

Delkursen behandlar grundläggande kunskaper om västerländsk konst- och arkitekturhistoria. I eget didaktiskt gestaltande arbete problematiseras samtida konst och visuell kultur i ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv. Vidare analyseras, tolkas och kritiskt granskas bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet. Förmågan att identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar övas. I kursen introduceras digitala medier med fokus på det multimodala och audiovisuella berättandet. Digital rörlig bild används i egen produktion. Frågor rörande upphovsrätt aktualiseras och diskuteras.

Professionsbas och professionell progression

I kursen läggs särskilt fokus på undervisningsuppdraget i ämnet bild. Inom kursens ram bygger studenten upp en utvecklad förstäelse och förmåga till yrkesmässig kunskap och handlingsberedskap med bas i tidigare erfarenheter. I kursen behandlas teorier om barns bildarbete och bildspråkliga utveckling samt det visuellas betydelse för lärande i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv. Utifrån studentens redan förvärvade erfarenhet av undervisningsuppdraget utvecklas ett kritiskt förhållningssätt genom att reflektera, ifrågasätta och ompröva såväl egna som andras idéer, hypoteser och åsikter kring undervisningsuppdraget i bildämnet. Studenten omsätter denna kunskap genom att planera och analysera en didaktisk tillämpning av delar av kursens innehåll samt genom att redogöra för sina metodiska ställningstaganden. Studenten argumenterar för och vidareutvecklar sin handlingsrepertoar utifrån såväl beprövad erfarenhet som vetenskapligt förhållningssätt. Användandet av digitala medier i ett lärande perspektiv aktualiseras i teori och praktik. Kursen behandlar olika former av bedömning och betygsättning där de studerande övar sin förmåga att konstruera kunskaps- och lärandematiser utifrån elevers bildarbeten i grundskolans sex första årskurser. I kursen introduceras grundskolan som arbetsplats och samhällsrelig institution och verksamhetens styrdokument bearbetas. Genom bland annat VFU får studenten inblick i yrkets uppgifter och villkor.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Kursen vilar på en bildspråklig grund där studenten introduceras för teorier inom bland annat semiotik, kommunikation och perception. Studenten vidareutvecklar sitt vetenskapliga skrivande genom att producera en vetenskaplig text på grundläggande nivå med akademisk referenshantering. Den vetenskapliga progressionen innefattar även kommunikativ förmåga. Inom området visuell kultur problematiseras bilders och bildmediers roll i barn- och ungdomskultur. Kursen vidareutvecklar studentens vetenskapliga förhållningssätt och professionella yrkesutövande, med fokus på ämnesdidaktisk teori. I kursen breddas och fördjupas innebörden av och relationerna mellan beprövad erfarenhet och vetenskapligt förhållningssätt. Studenten utvecklar sin förmåga att systematiskt granska undervisningssituationer inom ämnet bild och sina egna handlingar utifrån relevanta teoretiska begrepp.

Globala värden

Progressionslinjen globala värden innefattar perspektiven lärande för hållbar utveckling (inklusive social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet), likabehandling och interkulturalitet. Kursen aktualiserar aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning. I kursen problematiseras hur undervisning i bildämnet kan utformas för att präglas av samhällets demokratiska värderingar uttryckta i styrdokument samt i Barnkonventionen. Studenten utvecklar sin förmåga att analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet samt att problematisera konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv och omsätta denna kunskap i eget gestaltande arbete. I kursen aktualiseras

även bedömning och betygsättning utifrån olika samhällsfaktorer samt etiska aspekter som exempelvis mångfald och genus.

Undervisningsformer

Kursen är en utbildning som ges på distans med ett fåtal campusträffar vilket innebär att omfattande delar av kommunikationen sker via en digital lärplattform. Syftet med de fysiska kursträffarna är att studenterna ska få så goda förutsättningar som möjligt att utveckla kunskaper och erfarenheter i de kursmoment som är svåra att hantera på distans, exempelvis gestaltande arbete. Utbildningen bygger på studenternas aktiva medverkan, både individuellt och i grupp. Undervisningen består av föreläsningar, praktiska tillämpningar, workshops och seminarier. Studentens självstudier är en viktig del i kursen.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1 examineras genom skriftliga bildanalyser, litteraturseminarium, bildspråkliga uppgifter samt en hemtentamen. Delkursens olika uppgifter samlas i en enskild kursportfolie, en s.k. workbook. En workbook är en examinationsform som involverar studenten i kvalitetsbedömning av sitt eget arbete och utvecklar självständiga inlärningsstrategier. Bedömning görs utifrån följande parametrar: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet (för närmare anvisningar se kursens studieguide). Delkursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 2 examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter. Delkursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 3 examineras genom skiss- och teckningsuppgifter, ett antal färg- och formlaborationer, litteraturseminarium, en skriftlig inlämningsuppgift och en hemtentamen samt en didaktisk tillämpning. Delkursens olika uppgifter samlas i en enskild kursportfolio, en s.k. workbook. Delkursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 4 examineras genom trepartsamtal där handledare, student och examinator deltar. Vid underkännande har studenten rätt att göra om sin VFU en gång. Delkursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Delkurs 5 examineras genom en digital tentamen, ett didaktiskt projekt med tillhörande rapport och skriftliga inlämningsuppgifter. Delkursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För att få Väl godkänd på hela kursen ska studenten ha erhållit Väl godkänd på minst 22,5 hp. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning.

Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderings-resultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:

1GN119 Bildpedagogik - för grundlärare inriktning fritidshem och årskurs 4-6 30,0 hp,
1GN145 Bildpedagogik - för grundlärare inriktning fritidshem och årskurs 4-6/VI-profil 30,0 hp,
1BP700, 1BP701, 1BP702 och 1BP703 Bildpedagogik I, grundkurs 30,0 hp,
1BP70L, 1BP730 Bildpedagogik I 30,0 hp,
1BPÄ02 Bildpedagogik I - inriktning mot arbete i gymnasieskolan 30,0 hp,
1BPÄ12 Bildpedagogik I - inriktning gymnasieskolan 30,0 hp,
1BP20Ä Bildpedagogik I, för ämneslärare 30,0 hp.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med kursen bekostas av studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1, Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp.

Lindström, Bengt & Nordström, Gert Z. 2009. *Det kreativa ögat: om perception, semiotik och bildspråk*. Lund: Studentlitteratur. s. 7-170, 164 sidor. ISBN 978-91-44052090.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Wikberg, Stina. 2014. *Bland självporträtt och parafraaser: om kön och skolans bildundervisning*. Diss. Umeå: Umeå universitet. s. 23-46, 24 sidor. ISBN 978-91-7601-123-2.

Åsén, Gunnar, (red.). 2017. *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. s. 7-199, 193 sidor. ISBN 978-91-47-12227-1.

Referenslitteratur:

Bergström, Bo. *Effektiv visuell kommunikation: om nyheter, reklam, information och profilering i vår visuella kultur*. Stockholm: Carlsson. Senaste upplagan, ca 320 sidor.

Bergström, Bo. *Bild & budskap: ett triangeldrama om bildkommunikation*. Stockholm: Carlsson. Senaste upplagan, ca 200 sidor.

Delkurs 2, Bedömning och betygssättning, 2,5 hp.

Lindström, Lars, Lindberg, Vivica & Pettersson, Astrid. (red.). 2011. "Portföljmetodik i estetiska ämnen" I *Pedagogisk bedömning. Om att dokumentera och utveckla kunskap*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. s.155-188, 33 sidor. ISBN 978-91-7656-675-6

Lindström, Lars. 2010. "Fyra estetiska lärandeformer. Lärande om, i, med och genom". I *Handbok för kulturprojekt i skolan*. Göteborg: Kultur i väst, Västra götlandsregionen.

s. 34-39, 6 sidor. Finns på kursens lärplattform.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Skolverket. Bedömningsstöd i bild. www.skolverket.se

Skolverket. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (reviderad 2022). www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 sidor.

Delkurs 3, Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp.

Berefelt, Gunnar. *ABSe om bildperception*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning, Stockholms universitet. Senaste upplagan, ca 70 sidor.

Frid, Johan & Nilsson, Karl-Johan. *Intro - skapa: bild, färg och form*. Malmö: Didacta. Valda delar, ca 130 sidor. ISBN 91-88548-14-7.

Åhall, Matilda. 2017. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. s. 4-160, 157 sidor. ISBN 978-91-27-44770-7.

Sund, Louise & Sund, Per. 2014. *Hållbar utveckling: ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber AB. s. 17-39, 23 sidor. ISBN 978-91-47-12259-2.

Tillkommer: studiematerial kring färg och färglära, ca 50 sidor som finns på kursens lärplattform.

Referenslitteratur:

Frid, Johan. 2003. *Intro - bild: skapa, kommunicera, förstå*. Malmö: Didacta. Valda delar, ca 200 sidor. ISBN 9789188548030.

Delkurs 5, Visuella kulturer och digitala verktyg, 9 hp.

Att skriva självständigt arbete i bildpedagogik. Råd och anvisningar. Linnéuniversitetet. Senaste upplagan, ca 23 sidor.

Burman, Greta. *Konsten i historien*. Stockholm: Natur och kultur. Senaste upplagan, ca 190 sidor.

Christoffersen, Line & Johannessen, Asbjörn. *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, valda delar, ca 32 sidor.

Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder: att tolka visuella uttryck*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, ca 220 sidor.

Lahdenperä, Pirjo. 2018. *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. 10 sidor. Finns på kursens lärplattform.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Märner, Anders & Örtegren, Hans. "Digitala medier i ett bildperspektiv". *ISkolämnen i förändring. En medieekologisk undersökning*, red. Per-Olof Erixson. Lund: Studentlitteratur AB. Senaste upplagan, ca 52 sidor.

Skåreus, Eva. (red.). *Estetiska ämnen och genus*. Malmö: Gleerups utbildning AB.
Senaste upplagan, valda delar, ca 55 sidor.

Referenslitteratur:

Tietz, Jurgen. *Den moderna arkitekturens historia*. Königswinter: H. F. Ullmann.
Senaste upplagan. Ca 130 sidor.